

KONKURENTS KASVAB ■ Tavakoolide tase tuleb erakoolidele järgi.

Erakoolid kasumist ei unista

PRIIT SIMSON/ EESTI PÄEVALEHT

PRIIT VARE

Estisse rajatud erakoolid ei tähenda omanikele suuri sissetulekuid. Kui keegi üldhariduse pealt teenida tahaks, siis peaks tema koolis õppemaks olema vähemalt 30 000 krooni aastas. Isegi tavalisest veidi rikkamale lapsevanemale käiks sellise summa väljakäimine üle jõu.

Osa väiksemaid eraomandis kooale on sunnitud oma ukseid päriselt sulgema. Nii näiteks käib viimast aastat õppetöö Kuri Küla-koolis Hiiumaal. Pärast seda, kui riik otsustas hariduskantsi õpilaste vähesuse tõttu sulgeda, ei jätnud kohalik Kuri Küla Selts jonni ja otsustas õpetamist oma rahaga jätkata. Kahe aastaga on jõutud veendumuseni, et selline projekt ennast ära ei tasu. "Õpilasi jääb järjest vähemaks, paari inimese pärast enam kooli ei tee," tõdeb direktor **Katrin Laupä**. "See keevad jääb viimaseks."

Sütevaka rabeles võlgadest välja

Eelmisel aastal leidis end kaelani võlgadest Pärnu Sütevaka Humanitaargümnaasium. Pärnu linna ja õpilaste emade-isade abiga jäi Eesti esimene erakool siiski ellu. Direktor **Andres Laanemetsa** sõnul oldi suvel võlgu 700 000 krooni, tänaseks on suurem osa sellest ära makstud.

Praegu kuulub gümnaasium mittetulundusühingule, mille omanikeringi kuulub 12 lapsevanemat. "Kõige tähtsam on see, et usaldus taastus," ütleb Laanemets. 3500kroonise aastamaksuga koolis õpib praegu 324 last, kevadvaheajal toimunud sisseastumiskatsetel oli konkurss üle kahe õpilase ühele kohale.

Kas tulevikus oleks Pärnu suures linnas võimalik üldhariduse andmisega ka raha teenida? Üks Sütevaka kooli omanikest, advokaat **Margus Viira** välistab

ELIITKOOLI LASTEVANEMATE RÕÕM: Audentese erakool kaasas möödunud aasta jõulunäidendisse õppurite emad-isad. Vilja ja Edgar Savisaar võtsid ettepanekut tõsiselt.

selle võimaluse täielikult. "Klassikaline erakool, kus kogu õppeasutus just õppemaksust elab, on täiesti ebareaalne, sest nii palju rikkaid lapsevanemaid Pärnus pole," lausub Viira.

Lähiaegadel jääks selline asutus ebareaalseks isegi Tallinnas. Audentese Algkooli peamine omanik **Tea Varrak** tunnustab, et algkoolist ei saa mitte mingisugust kasumit, kuigi õppemaks Audenteses on 15–20 000 krooni aastas. "Kui ainuüksi koolimaja remontimine maksis 9,6 miljonit, siis ei ole plussi jõudmine kuidagi reaalne," sõnab ta. Audentese

peamine kasumiallikas on hoopis täiskasvanute koolitamine.

Õpilasi jääb järjest vähemaks

Suurema osa üldhariduslike era-kooale on omanikud püsti pannud puhtast tahtest paremat haridust anda. Üheksakümne alguses olid tavalised riigikoolid seisus, mis andsid paljudele põhjust otsida teisi võimalusi oma laste õpetamiseks. Siis erakoolide loomise boom tekkiski.

Tänaseks on ka suured koolid arengus edasi liikunud ja mitmetesse neist on suuremgi tung kui mõnda erakooli, mistõttu vahel pole enam nii suur. Samas ei saa kõik keskkoolid enda kohta öelda, et 85 protsenti lõpetajatest on ülikooli sisse saanud. Just see

näitaja on aga Sütevaka Gümnaasiumi suurimaks trumbiks.

Taalised trumbid panevadki lapsevanemaid kallist kooliraha maksma. Õppemaksu kogumine võimaldab õpetajatele rohkem palka maksta ja neid paremini motiveerida. Nii tekib ka õpetajate vahel konkurents, mis kooli taset tõstab.

Taseme tõus ongi peamine, kasumist osanikud ei unista. "Audentese omanike ühine otsus on see, et mingeid dividende me ei maksa, kõik investeeritakse uuesti," räägib Varrak. Kooli aktiaid on lisaks temale tuntud äritegeleste käes, kes oma raha hoopis mujalt teenivad: **Tiina Möis, Urmas Sõõrumaa, Heldur Meerits, Rain Lõhmus, Hannes Tamjärv**.

Ka Haridusministeeriumi üld-

Üldharidust andvad erakoolid Eestis

Haabersti Vene eragümnaasium
Vene erakool Polüloog
Tallinna Mänedžeride kool
Erakommertskolledž
Pärnu Sütevaka humanitaargümnaasium
Tallinna Bakalaureusekool
Audentese algkool
Tallinna eraalgkool
Harmoonia
Vilisuu eralasteaaed-algkool
Nõmme erakool
Mari kool
Vene humanitaarkool
Aruküla Vaba Waldorfkool
Jõgisoo algkool
Kuri külakool
Kohtla-Järve humanitaarne erapõhikool
Keila SOS Hermann Gmeineri kool
Narva Õigeusklik humanitaar-üldhariduslik kool
Rakvere Vaba Waldorfkool
Pärnu Väike Vabakool
Johannese kool Rosmal
Tartu katoliiku kool
Tartu Elu Sõna kristlik kool
Vene erakool Gitika
Tartu Vaba Waldorfkool
Viljandi Vaba Waldorfkool

haridusosakonna korraldustalituse juhataja **Ants Eglon** ei usu, et erakoolid raha sisse tooksid. "Ees on rasked ajad, õpilasi jääb järjest vähemaks," ütleb Eglon. "Eks sellega peavad arvestama ka eraõppeasutuste loojad."

Tea Varrak siiski pakub, et aastate pärast on vähemalt Tallinnas hea üldhariduse andmisega võimalik plussi tulla. Vahest seetõttu on ka lõplikke allaandjaid erakoolide hulgas väga vähe.

Tulevik toob isegi uusi tegijaid. Näiteks endine hansapankur Tamjärv tegeleb hetkel just uue kooli loomisega, hoolimata sellest, et ta Audenteses juba osanik on.